

बाल भारती पब्लिक स्कूल गंगाराम मार्ग, दिल्ली - 60

विषय - संस्कृत पाठ-10 एवं व्याकरण

कक्षा - सप्तमी Class - VII

FORMATIVE ASSIGNMENT - 3

निर्धारित-कार्यम् - 3

प्र.1 अपठित गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

वीराणां कदापि मृत्युः न भवति। समाजाय राष्ट्राय वा स्वजीवनम् अर्पयित्वा ते अमराः भवन्ति। तेषु वीरेषु एकः महावीरः क्रान्तिकारी चन्द्रशेखरः आजादः आसीत्। सः भारतस्य स्वतंत्रता-आन्दोलनस्य महान् वीरः आसीत्। वयं तं आदरेण गौरवेण च स्मरामः।

- 1 केषां मृत्युः न भवति ?
- 2 वीरेषु एकः महावीरः कः आसीत् ?
- 3 भारतस्य अस्मिन् पदे विभक्तिं वचनं च लिखत।
- 4 वीरेषु एकः महावीरः आसीत् रेखांकितपदेन प्रश्ननिर्माणं कुरुत।

प्र.2 पठित गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

पुरा हस्तिनापुर राज्ये एकः धनुर्विद्यायाः आचार्यः आसीत्। तस्य नाम द्रोणाचार्यः आसीत्। द्रोणाचार्यः शस्त्रविद्यायां निपुणः आसीत्। स कौरव-पाण्डवानां गुरुः आसीत्।

- 1 धनुर्विद्यायाः आचार्यः कुत्र आसीत् ?
- 2 आचार्यस्य नाम किम् आसीत् ?
- 3 द्रोणाचार्यः कस्याम् निपुणः आसीत् ?
- 4 कौरव-पाण्डवानां गुरुः कः आसीत् ?
- 5 शास्त्रविद्यायां रेखांकित पदेन प्रश्ननिर्माणम् कुरुत।

प्र.3 उचितपदेन रिक्त स्थानं पूरयत -

1 द्रोणाचार्यः ..... निपुणः आसीत्	शास्त्रविद्यायाः , शास्त्रविद्यायां
2 अहं ..... अस्मि।	राजशिक्षकः , राजशिक्षकम्
3 ..... आशीर्वादम् इच्छामि।	भवन्तः , भवतः
4 द्रोणाचार्यस्य ..... अरचयत्।	एकं मूर्तिम् , एकां मूर्तिम्

प्र.4 स्थूलाक्षरसर्वनामपदं पाठे कस्मै प्रयुक्तम् :-

- 1 अहं भिल्लबालः एकलव्यः अस्मि।
- 2 अहं राजशिक्षकः अस्मि।
- 3 भवान् एव मम गुरुः।
- 4 सः प्रतिदिनं अभ्यासं करोति स्म।

प्र.5 उदाहरणम् अनुसृत्य लिखत -

भिल्लबालः भिल्लस्य बालः

शास्त्रशिक्षां

राजशिक्षकः

धनुर्विद्याः

शस्त्रविद्यायां

प्र.6 संख्यान् संस्कृतभाषायाम् लिखत -

1. अस्मिन् उपवने ..... 30 आम्रवृक्षाः सन्ति ।
2. उद्याने ..... 25 अशोकवृक्षाः अपि सन्ति ।
3. विद्यालये ..... 50 छात्राः खेलन्ति ।
4. उपवने ..... 4 गन्धपुष्पाणि अपि सन्ति ।
5. उद्याने ..... 37 जनाः भ्रमन्ति ।

प्र.7 कोष्ठकात् उचितानि शब्दरूपाणि धातु रूपाणि च चित्वा रिक्त स्थानेषु लिखत -

1	अपिबत्	.....	अपिबन् ।	अपिबतम् / अपिबताम्
2	.....	अलिखताम्	अलिखन् ।	अलिखः / अलिखत्
3	आसीत्	.....	आसन् ।	आस्ताम् / आस्तम्
4	.....	अकुरुताम्	अकुर्वन् ।	अकरोत् / अकरोत
5	साधुना	.....	साधुभिः ।	साधुभ्याम् / साधुभ्यः
6	.....	नद्यौ	नदीः ।	नदी / नदीम्
7	मुनिना	.....	मुनिभिः ।	मुनिभ्यः / मुनिभ्याम्
8	.....	नद्योः	नदीनाम् ।	नद्याम् / नद्याः
